

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 109.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23, Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, petek 29. septembra 1939

Cena posameznih številki din 1'50

Vprašanje tujeega kapitala

Nad vse pravilno je, da postaja vprašanje tujeega kapitala pri nas vedno znova pereče, kakor hitro se razmere le malo zaostre. To se je pokazalo tudi ob zadnji krizi. Nakrat je nastalo med vlagatelji v Beogradu in Zagrebu veliko vznemirjenje, ki se je potem razširilo tudi na druge kraje. Niso pa to vznemirjenja povzročili razburljivi zunanje-politični dogodki sami, temveč alarm je prišel, kakor se je ugotovilo na seji glavnega odbora Zveze trg. združenj, od tujeega kapitala v Zagrebu, ki se nikakor neče in neče prilagoditi našim nacionalnim potrebam, pa čeprav mu daje naša država naravnost blesteče dobičke. To je oni tuji kapital, ki ob vsaki priliki pokaže svojo sovražnost proti nam, kakor se je ugotovilo na že omenjeni seji.

Postopanje tega tujeega kapitala je tem manj razumljivo, ker so vendar dogodki po svetu dokazali, da se ta kapital že skoraj nima kam umakniti, če bi moral še iz Jugoslavije. Osebnostni interes teh tujih kapitalistov je tako zelo navezan na Jugoslavijo, da bi ti tuji kapitalisti zelo sijajno odrezali, če bi tudi pol svojega premoženja takoj darovali za utrditve Jugoslavije. Kajti tako bi še vedno ohranili pol premoženja, če bi pa nastale tudi pri nas razmere kakor v drugih državah, ne bi izgubili le vsega svojega premoženja, temveč tudi osebno svobodo in morda tudi življenje. Če ti težki opomini iz tujine teh ljudi še niso izpametovali, potem je v tem dokaz, kako zelo so nam tuji, kako zelo so nam sovražni. Sramota za vse one, če se za to sovražnost ne bi zmenili.

A ne le sramotno bi bilo to za nas, temveč tudi skrajno nevarno in morda celo katastrofalno. Kajti trpeti, da so pomembne in važne gospodarske postojanke v rokah nam sovražnega kapitala, pomeni da ne znamo skrbeti za lastno varnost, da se igrano z ognjem, ki nam more ob prvem viharju požgati vso hišo.

Zato moramo na sovražnosti tujeega kapitala reagirati, zato je potrebno, da se vprašanje tujeega kapitala razgrne pri nas v vsej širini in nato izdajo ukrepi, ki nam morajo zagotoviti varnost pred sovražnostmi tega kapitala. Naglašamo, da tu ne gre sploh za tuji kapital, ki je investiran pri nas. Tisti tuji kapital, ki se uveljavlja pri nas le poslovno, ki se zadovoljuje s tem, da se mu investirani denar dobro obrestuje, ne spada v ono vrsto tujeega kapitala, ki ga imamo v mislih. Gre le za oni tuji kapital, ki zavedno dela proti nam, ki prezira naš narod in ki neče poznati svojih dolžnosti do dežele, od katere živi.

Nobene animoznosti proti tujemu kapitalu nimamo, ko opozarjamo na nevarnost, ki nam grozi od nam sovražnega kapitala v naši državi. Ozirni na lastno varnost pa odločno zahtevajo, da se temu vprašanju že enkrat posveti ona pažnja, da bodo naši nacionalni interesi zagotovljeni. Takoj pa bi se morali odvzeti temu tujemu kapitalu prav vsi privilegiji v tej ali oni obliki ter začeti pospeševati razvoj domačega kapitala z vsemi sredstvi. Nobenih nasilnih ukrepov ne predlagamo proti tujemu kapitalu, pač pa odločno protestiramo proti temu, da bi bila nje-

Potrebe domače trgovine

Seja glavnega odbora Zveze trgovskih združenj

Izredni časi, ki jih preživljamo in tudi že močno občutimo, so postavili vse gospodarstvo, zlasti pa domačo trgovino, pred čisto nove in težavne naloge. Nastala je zato živa potreba, da se trgovci o novih razmerah pogovore, da najdejo pota, kako bi naša trgovina čim uspešneje premagala vse številne težave, ki so jih rodile sedanje razmere, a tudi nepojmovanje potreb in interesov domače trgovine nekaterih odločujočih činiteljev. Iz teh razlogov je bila za torek sklicana v Maribor seja glavnega odbora Zveze trgovskih združenj in živo zanimanje vseh združenj za to sejo je jasno pokazalo, kako nujno potrebna je bila ta seja.

Seje so se udeležili delegati skoraj vseh združenj, le škofješko združenje ni bilo zastopano.

Sejo je otvoril predsednik Stane Vidmar, ki je uvodoma pozdravil vse delegate združenj, posebno toplo pa zastopnika Zbornice za TOI in predsednika njegovega trgovskega odseka Albina Smrkolja in preizkušenega prijatelja trgovcev tajnika dr. Plessa (živahno živio-klici).

Za zapisnikarja je imenoval tajnika Skazo, za overovatelje zapisnika pa gg. Lenarčiča in Kobeta.

Nato je predsednik Vidmar v kratkih besedah pojasnil, zakaj se je morala že pred dnevi sklicana seja glavnega odbora odložiti. Ker pa je seja zaradi sedanjih izrednih razmer nujno potrebna, jo je sklical za danes kljub vpoklicu mnogih funkcionarjev zveze podpredsednik Anton Verbič, ki bo tudi podal predsedniško poročilo.

Podpredsednik Anton Verbič

je nato prečital naslednje svoje predsedniško poročilo:

V vabilu na današnjo sejo sem označil, zakaj smo se morali to pot sestati v Mariboru. Pa je tudi prav, da smo se odločili za sestanek tu v Mariboru, ker prihajamo v našo štajersko metropolo žal vse prerediti. Če pa nas vendar zanese sreča v lepi Maribor, ostanemo tu žal le prekratko, da bi mogli po naših sejah v prijateljskem razgovoru s svojimi tovariši izmenjati misli, poglobiti zveze pristržne kolegialnosti in solidarnosti, ki je danes prav nam trgovcem še posebno potrebna.

Živimo v času, ko se spremenjajo, kakor je dejal Mussolini ne le zemljevidi Evrope, temveč zemljevidi celih kontinentov.

Posledice teh velikih dogodkov zadevajo vse narode in vse države, tudi nevtralne, ter bodo imele globok vpliv na njih gospodarsko, kulturno in socialno življenje. Vsaka država, vsak narod, pa tudi vsak stan mora ob takšnih usodnih dogodkih stati s puško ob nogi pripravljeni, da tudi z najtežjimi sredstvi branijo svoje pravice in svoje interese.

Vse to velja tudi za Jugoslavijo, prav posebno pa še za našo Slovenijo, ki je na tako silno eksponiranem mestu. Vse to velja pa tudi za gospodarske stanove, ki morajo posledice sedanje vojne, ki se pravilno imenuje tudi gospodarska vojna, nujno občutiti še v izredno težkem obsegu.

Na kratko se morejo označiti posledice vojnih dogodkov za naše gospodarstvo v naslednjih dejstvih:

Splošna negotovost je še bolj omajala že itak silno rahlo zaupanje. Če pa zaupanja ni, tudi ni kredita.

Na denarnem trgu se kaže ne-

gova pozicija ugodnejša od pozicije našega domačega kapitala.

Tako pogosto je bila že izpričana nevarna škodljivost dela tujeega kapitala za nas, da se moramo zelo čuditi, kako je mogoče, da naši vodilni ljudje niso nič ukrenili proti temu tujemu kapitalu. Kako naj to razlagamo? Kako naj to razumemo?

zaupanje vlagateljev v dviganju vlog, da je bila vlada prisiljena izdati uredbo o izplačevanju vlog.

Težkoče v zunanji trgovini, in sicer v izvozu prav tako kakor v uvozu, pomanjkanje surovin za našo industrijo in s tem nastala nevarnost, da bo velik del delavstva ob zaslužek, pomanjkanje drugega blaga, padanje vrednosti denarja in vrednostnih papirjev ter s tem zmanjšanje kupne moči prebivalstva, — vse to so nadaljnje posledice vojne, ki jih izredno težko občuti mestni in mogoče še težje podeželski trgovec. Zaradi sile razmer sta primorana, da prodajala na kredit, katerega so obema na mah ustavile i tovarne i grosisti.

Nastop Sovjetske Rusije in njen prihod na Karpate pa je odprl perspektive, katerih ni mogoče danes niti z daleka pregledati.

Sklenitev sporazuma

V tem težavnem zunanjem položaju je bilo s sporazumom odprto tudi vprašanje notranje ureditve Jugoslavije.

Bil je že zadnji čas, da je bil sklenjen sporazum, ker bi bila brez sporazuma vsa naša državna samostojnost nevarno ogrožena. Iz vsega srca moramo odkritosrečno reči: Hvala Bogu, da je bil sporazum, katerega so vsi gospodarski ljudje v Jugoslaviji iskreno želeli in ga ravno tako iskreno pozdravljajo, še pravočasno sklenjen, kajti obvaroval nas je pred katastrofo.

Vprašanje nove notranje ureditve Jugoslavije je danes postavljeno in gospodarski stanovi bi zlomili sami nad seboj palice, če se ne bi potrudili, da imajo tudi oni sodočujočo besedo pri novi notranji ureditvi Jugoslavije.

Hrvatski gospodarski krogi in zlasti hrvaški trgovci so to nujno potrebo tudi spoznali in na skupni seji hrvaških gospodarskih zbornice dne 8. septembra postavili svoj gospodarski program v obliki spomenice na hrvaško politično vodstvo. To spomenico je še ustmeno tolmačila 85 gospodarstvenikov broječa deputacija pri banu. Ta program je v celoti objavil tudi naš Trgovski list,

da ga poznajo tudi slovenski trgovci.

Zato pa bi bilo dobro in koristno, da se tudi mi slovenski trgovci k tej spomenici izjavimo. To moremo storiti tem lažje, ker moramo sprejeti spomenico v glavnem kot svojo. Pa še iz drugega razloga je potrebno, da se izjavimo slovenski trgovci o spomenici hrvaških trgovcev. Na ta način bi se namreč dokumentirala solidarnost gospodarskih ljudi vse Jugoslavije, ki je v današnjih časih, ko se izdajajo zopet protidraginski zakoni z očitno ostjo proti trgovcem, še posebno potrebna. V zvezi s tem je treba tudi omeniti, da so se naše nekdanje tako dobre zveze z Beogradom močno zrahljale, nasprotno pa se naši stiki z Zagrebom, na katere vedno in vedno opozarjam, niso niti najmanj zboljšali. Spomenica hrvaških gospodarskih krogov bi mogla biti lepa prilika za vzpostavitev dobrih zvez z Zagrebom.

Pred durmi pa je tudi

nova ureditev Slovenije,

ker je menda že gotovo, da dobi naša banovina skoraj iste kompetence, kakor jih bo imela banovina Hrvatska. Nekateri so sicer malo utemeljenega mnenja, da bi Sloveniji škodovalo, če bi dobila preveliko samostojnost, vendar pa je upati, da ta nepotreben strah ne bo zmagal. Če pa se spremeni tudi notranja ureditev Slovenije, je nad vse nujno, da bodo pri tem upoštevani tudi interesi slovenskih gospodarskih ljudi. Upoštevani pa ne bodo, če ne bodo gospodarski stanovi tudi sami povzdignili svojega glasu in če bodo čakali na to, kaj ukrenejo drugi. Zato je nujno potrebno, da postavijo tudi slovenski trgovci svoj gospodarski program. Kot podlaga za ta program bi mogla zelo dobro služiti spomenica hrvaških gospodarskih ljudi in bi zato predlagal, da se izvoli poseben odbor, ki naj izdela načrt slovenskega gospodarskega programa na podlagi spomenice hrvaških gospodarskih organizacij.

Posebno pažnjo bo treba posvetiti naši zahtevi po zadostnem zastopstvu trgovskega stanu v novem banovinskem odboru. Sploh bodi naše geslo: nobenega občinskega sveta v Sloveniji brez trgovcev!

Uredba o zatiranju draginje

V času ko se je zaradi splošne negotovosti polastila nervoznost in neka čudna psihoza najširših slojev, se izdajajo nove najdalekosežnejše uredbe, ki se v glavnem tičejo nas, ne da bi se naše stanovske organizacije sploh vprašale za mnenje. Tako je bila izdana nova uredba o pobijanju draginje in proti brezvestni špekulaciji. Kolikor sem informiran, ni bil niti v Ljubljani niti v Mariboru in menda tudi ne po drugih krajih Slovenije prijavljen oblastvom niti en primer navijanja cen. Kapičenja blaga itd. Kljub temu pa vidimo, da se hoče demagoško vso krivdo za nastale težke razmere znova zvaliti na trgovce. Odločilni krogi naj raje skrbijo za to, da bo trgovec detajlist dobil blago pri svojih dobaviteljih po

normalnih cenah. Pa pri nas je že tako, da se preganja le mali človek, velikim pa se vse sprepleda. Trgovcem se očita skrivanje blaga. Da, res ga skrivajo, toda le pred petičneži, ki bi najraje takoj pokupili pri trgovcih vso zalogo blaga in se založili za več mesecev. Kako naj potem trgovec prodaja svojim ostalim zvestim odjemalcem, ki nimajo gotovine? V imenu slovenskih trgovcev najodločneje odklanjam vsak očitke glede navijanja cen, slovenski trgovec je bil vsekdar pošten in čuti vedno s svojimi odjemalci. Ako pa se kljub temu pojavijo kaki navijalci cen ali špekulantje, ti prav gotovo ne izvirajo iz trgovskih vrst.

Sladkorna kampanja

Je še vsem v spominu. Koliko nepotrebnega beganja občinstva in hujskanja proti trgovcem je bilo takrat po časopisju! Če ne bi pravilno tolmačil uredbo o izpremembi cen sladkorja na finančni direkciji, da namreč veljajo nove cene šele za novi sladkor, bi bilo nešteto ovadb in šikaniranja trgovcev po Sloveniji zbog nejasnih uradnih predpisov!

Po časopisju čitamo o reorganizaciji prodaje sladkorja, dalje o znižanju cene soli. Mi z veseljem pozdravljamo vsak tak ukrep, s katerim se znižujejo cene za najnujnejše življenjske potrebščine. Prav tako bi od vsega srca pozdravili reorganizacijo prodaje sladkorja in zlasti tudi reorganizacijo velikoprodaje soli, toda dvomimo, da se bo izvršila ta reorganizacija brez našega zaslisa na način, ki bo ustrezal potrebam sedanosti in zlasti praktičnim in gmotnim zahtevam našega trgovstva.

Zavzeti bomo morali svoje stališče tudi glede naslednjih aktualnih in važnih vprašanj:

Vprašanje carinske unije z Belgarijo se mora premakniti z mrtve ločke!

Vprašanje tujeega kapitala

Je vprašanje, s katerim smo se bavili skoraj na vseh naših zborovanjih. Tujemu kapitalu se dovoljuje pri nas neverjetne ugodnosti na račun domače industrije in na račun našega delavstva.

Ponovno smo ugotovili, da večina tujih privilegiranih družb ne izpolnjuje svojih obveznosti do naše države. Ustanavljajo se nove tovarne za predmete, ki jih domača industrija proizvaja že v zadostni meri. Mnoge teh d. d., ki imajo visoko donosna nacionalna imena so bile ustanovljene, ne da bi prinesle v državo za ustanovitev potreben kapital, pač pa odnašajo mastne dobičke v inozemstvo. Druge države kaj takega ne trpe. S tem pa ni rečeno, da smo sploh proti inozemskemu kapitalu, ker vemo, da nam je ta potreben in zato niti ne nasprotujemo, če se mu dovolijo primerne olajšave. Prav je svoječasno omenil naš urednik, da smo narod, ki ne skrbi za lastno varnost in za lastno gospodarsko življenje. Odločno zahtevamo, da se vprašanje tujeega kapitala prične enkrat reševati v nacionalnem smislu, ker

nam je postal že močno nevaren in ne le gospodarsko, temveč tudi nacionalno.

Proč z zlorabljanjem jugoslovanskega imena

Pa še nekaj bi rad omenil dragi tovariši, kar na naših razpravah še nismo obravnavali, pa je tudi potrebno da enkrat o tem spregovorimo. V nobeni državi se ne dovoljuje inozemskim družbam izkoriščati ime države v svojo ko-

rist, kakor se dela to pri nas z vzvišenim imenom Jugoslavije, ki bi pa moralo biti vsakemu sveto in nedotakljivo.

Prepričan sem, da ste vsi mojih misli, da zahtevamo spremembo obrtnega zakona v tem smislu, da se tujim firmam ne dovoli zlorabljanje jugoslovanskega imena.

Druga aktualna vprašanja

Zalostno a resnično je dejstvo, da v največjih neklirinskih državah nimamo trgovskih atašeev, ali pa so taki, ki nimajo niti pojma o trgovini.

Proti politiki fondov, ki se vodijo in zbirajo v Beogradu, smo vedno protestirali. Zlasti opazamo, ker ni nad fondi nobene kontrole javnosti. Imamo že rekordno število fondov, ki nam z ozirom na izredno visoke prispevke vse premalo nudijo.

Telefonske pristojbine, ki so že sedaj previsoke, se nameravajo znova zvišati. Proti temu zvišanju protestiramo.

Nato se je podpredsednik Verbič s kratkimi pojasnili dotaknil še cele vrste drugih vprašanj, kakor uredbe o ustvarjanju živinskih rezerv, nelojalne konkurence, krošnjarenja, veleblagovnic, industrijskih prodajalnic, pokojninskega zavarovanja trgovcev, Prizada, sadne in lesne trgovine posebnega obrambnega prispevka itd.

Ko bomo govorili o minimalni odškodnini učenecem in pa o času, ki ga je dovoliti pomočnikom za iskanje druge službe, Vas prosim, da ste kolikor mogoče liberalni. Upoštevati je treba, kako težko dobi danes naš sotrudi drugo mesto. Sem mnenja, da je tudi naša soc. dolžnost pomagati svojemu sotrudi do druge službe. Ne zapustite svojega zvestega pomočnika, kadar je v stiski za drugo mesto. Hvaležen Vam bo, če bolj pa tisti, ki bodo ostali pri vas, vedo, da imajo zaščitnika tudi takrat, kadar iz katerega koli vzroka zapuščajo službo.

Glede zbirke za podporno akcijo za revno obmejno šolsko mladino vas prosim, da se vsi izjavimo za to prepotrebno akcijo. Vsak dinar, ki ga bomo nabrali v to svrhu, se nam bo dobro obrestoval.

Pred kratkim smo dobili v proslavo sporazuma med Srbi in Hrvatimi amnestijo za carinske, trošarske in monopolne prestopke. Kot vidimo, so že vsi stanovi imeli in to že neštetokrat svoje amnestije. Le trgovski stan, ki je najbolj soliden in točen v plačevanju vseh mogočih davkov in ki najteže nosi davčna, vsa mogoča socialna in kulturna bremena, še ni bil deležen take amnestije. Zato je pred dnevi Zveza poslala finančnemu ministru dobro utemeljeno prošnjo za davčno amnestijo. Zainteresirali pa smo za to zadevo zagrebško in beograjsko združenje ter naše Centralno predstavništvo v Beogradu, da tudi te organizacije pokrenejo po vsej državi akcijo za uspeh take amnestije.

Zunanje politične prilike in razmere na domačem trgu so povzročile — lahko rečemo — v delatnem prometu popolno mrtvilo. Tudi čujemo, da se letina, zlasti pridelek jabolk, sliv, sočivja itd. zelo slabo vnovčuje, lesna trgovina pa stoji, da bo kmet pri domačem trgovcu le težko poravnal dolgove, ki jih je delal na račun letine. Finančna direkcija pa pra-

vi, da imamo sijajno konjunkturo in da se morajo davki brez usmiljenja izterjati in rubiti, posebno z ozirom na velike potrebe države. Nismo proti dajatvam državi, toda v taki stiski, v kakršni je sedaj naša trgovina, je vendar treba nekaj potrpljenja.

Poleg vsega tega pa se moramo stalno boriti proti naziranj in trditvah o »vetočih prilikah« v Sloveniji. Prav zadnja številka znane revije »Narodno blagostanje« iz Beograda prinaša pod naslovom: »Zavidno stanje privrede u Sloveniji« zopet članek, ki govori o tem, da ima Slovenija v »naši konjunkturi izjemen položaj«. To stalno razglasanje visoke konjunktore v Sloveniji ima brez dvoma zle namene, ki imajo za nas težje posledice kot si pa mislimo. Apelirati moramo zato predvsem na našo stanovsko glasilo »Trgovski list«, naj tako naziranje, kot že večkrat, temeljito zavrne. Apelirati pa moramo tudi na naše dnevno časopisje, ki pozna zlasti razmere na deželi, da odločno nastopi proti temu napačnemu naziranj in poročanju.

Ponovno pa poudarjam, dragi tovariši, da je prvi pogoj, da se bodo mogli slovenski trgovci s svojimi predlogi uveljaviti, če so naše vrste trdno strnjene, naša organizacija močna in živa, naš tisk dober in vpliven. Čim težja situacija, tem večji je pomen močne organizacije in dobrega tiska.

Končam svoja izvajanja s toplim apelom na vse tovariše, da pokažemo pri vsakem vprašanju nemajmno solidarnost, ki nam edina more pomagati, da bomo brez težjih izgub ohranili svoje eksistence in družine ter premostili vse tegobe in neprijetnosti sedanjega časa. (Dolgotrajno odobravanje.)

Predsednik Vidmar se je zahvalil podpredsedniku Verbiču za lepo poročilo. Nadalje je omenil, da je prišla pisarna Zveze zaradi vpoklica tajnika dr. Pustiška v hudo zadrego, iz katere pa je rešil zvezo zbornični tajnik dr. Pless. ki vsak dan žrtvuje čas, da se rešijo vsi došli dopisi na Zvezo. Če bi imele vse gospodarske organizacije tako vestne uradnike, bi marsikaj izgledalo drugače. Še enkrat se mu iskreno zahvaljuje. (Velike ovacije tajniku dr. Plessu.)

Seja je prešla nato na 2. točko dnevnega reda, na razpravo

o načrtu uredbe o minimalni odškodnini vajencem

Kratko uvodno poročilo je podal podpredsednik Verbič, ki je apeliral na vse trgovce, da sprejmejo ta načrt in da se po njem ravna in s tem pokažejo, da mislijo socialno.

Tajnik Skaza je nato poročal, kakšen bi bil finančni efekt nameravane uredbe. Navedel je podrobno, koliko bi se moralo plačevati vajencu. Razvila se je o tem vprašanju krajša debata, na kar je bil sprejet predlog, da se načrt z računi tajnika Skaze razmnoži in pošlje vsem združenjem. Debat je dokazala, da se trgovci zavedajo svojih socialnih dolžnosti do vajencev.

Sledila je razprava o predlogu mariborskega združenja

za obdaritev revnih otrok na obmejnih šolah

Predsednik Vidmar je prečital predlog in utemeljitev predloga mariborskega združenja ter naglasil umestnost predloga.

O predlogu je nastala zelo živahna debata, v katero so posegli številni delegati.

Tako je omenil g. Rozman, da Združenje trgovcev v Slovenjem Gradu že skozi leta podpira 16 obmejnih šol v svojem okraju.

Tov. Vilar je pripomnil, da tudi Združenje v Ljutomeru stalno podpira obmejne šole.

Tov. Berjak je navedel veliko akcijo, ki jo je izvedlo združenje v Kranju za revne šolarje.

Tov. Malešič omenja, da trgovci v Metliki masno podpirajo šole na Kočevskem.

Podrobneje sta govorila o mariborskem predlogu predsednik mariborskega Združenja Miloš Oset in zbor. svet. Pinter Ferdo.

G. Miloš Oset je naglasil, da je zlasti važno, da javnost ve, kako trgovstvo podpira obmejno šolstvo. Tov. Pinter pa je predlagal, da bi vsako združenje obdarovalo določeno šolo. Tudi tako bi se jasno videla požrtvovalnost trgovcev.

Predsednik trg. odseka Zbornice Albin Smrkolj navaja, da se je o tem vprašanju že dostikrat govorilo v zborničnem odseku. Notorično je, da trgovstvo zelo mnogo žrtvuje za nacionalne in socialne namene, da pa te žrtve niso vidne. Zato se je v odseku predlagalo, da se vse podpore trgovstva centralizirajo, da se vidi, kaj stori trgovstvo za narod. V tem smislu naj se izvede tudi akcija za obmejne šole.

Tov. Čeh poroča o delu združenja v Prekmurju, ki zelo mnogo stori za otroke sezonskih delavcev. Poroča, kako je združenje v Prekmurju uredilo sistem podpor, da se vse podpore dajejo le po združenju.

Tov. Fazarine predlaga, da se zvezna doklada zviša za pol odstotka in s tem zneskom podpira obmejno šolstvo. To je tudi edino pravičen ključ, ker bi vsak prišpeval po svoji gospodarski moči. Poleg tega bi s tem dosegli, da bi bila akcija stalna, ne pa le enkratna.

Podpredsednik Verbič se strinja v načelu s predlogom tov. Fazarinca, mnenja pa je, da bi se za letos ravnali še po predlogu mariborskega združenja, za prihodnje leto pa naj obvelja predlog tov. Fazarinca, ki je svoj predlog še izpopolnil, da namreč že prihodnji občni zbor določi višino prispevka za obmejno šolstvo.

Sledila je naslednja točka dnevnega reda

potrditev pravilnika Zveze pomočniških zborov

Na kratko je poročal o pravilniku podpredsednik Verbič ter predlagal nekatere manjše spremembe, ki so bile soglasno sprejete.

Akcija proti »uputnicam«

Ponovno je nastala potreba, da nastopi Zveza proti »uputnicam«, ki se dele občanom za prehrano pasivnih krajev. Na pripombo nekega delegata, da letos »uputnice« ni več, je dal dalje pojasnilo o »uputnicah« zbor. svetnik Albin Smrkolj.

»Uputnice« dobivajo županstva, da bi se s tem omogočila cenejša prehrana revnemu prebivalstvu. »Uputnice« se izdajajo za moko, koruzo in seno. Socialna akcija z »uputnicami« pa je bila večinoma slabo izvedena. Dejansko niso dobili moke in drugega blaga najrevnejši sloji, temveč tisti, ki so mogli to blago plačati. Ni res, da se »uputnice« ne bi več izdajale, ker mu je znano, da so jih še pred kratkim dobile nekatere ob-

čine na Dolenjskem. Zato je potrebno, da Zveza znova poudari škodljivost »uputnic«, zlasti še, ker se te dostikrat zlorablajo.

V debato so posegli še člani Zumer, Verbič, Malešič in Čeh, ki so podrobno opozorili na vso škodljivost »uputnic«. Da se ne bi moglo očitati trgovcem, da so proti pomoči revnim slojem, je predlagal tov. Malešič, naj Zveza intervenira v tem smislu, da se za »uputnice« določeni krediti razdele med prizadeto revno prebivalstvo. (Sprejeto.)

Vprašanje preureditve dravske banovine

Slediti bi morala razprava o bližnji preureditvi dravske banovine. Ker še ni ta preureditev v podrobnostih določena, se na predlog tov. Pinterja prepusti predsedstvu Zveze in Zbornici za TOI, da izdelata potrebne predloge. Na predlog podpredsednika Verbiča se je tudi izvolil poseben odbor, ki naj pripravi načrt za gospodarski program. Predsedstvu Zveze se tudi prepusti, da

Kreditiranje trgovine in pogoji dobaviteljev

Sledila je naslednja točka dnevnega reda: predlogi združenj. Samo naravno je, da se je pri tej točki razvila velika debata o najaktualnejšem današnjem trgovskem vprašanju: o kreditih dobaviteljev, njih plačilnih pogojih ter o določbah nove protidraginjske uredbe.

Debato je sprožil predsednik kranjskega združenja Berjak, ki je navajal, kako so nekateri dobavitelji nenadoma ustavili trgovcem vse kredite. O tem se je nato razvila stvarna in dolga debata, v katero so posegli skoraj vsi delegati. Ne samo zaradi pomanjkanja prostora, temveč tudi iz drugih razlogov ne moremo objaviti vse debate v celoti, temveč se moramo zadovoljiti s tem, da navedemo vse glavne misli in vsa važnejša dejstva, ki so bila v tej debati navedena in konstatirana.

Predvsem moramo ugotoviti, da je prišel signal za zadnji alarm iz Zagreba, in sicer od ljudi, ki dobro živijo od našega naroda, ki pa so ostali še vedno tuji njegovim prizadevanjem. Pravilno se je konstatiralo, da se je tudi to pot izkazalo, da prihaja vedno vse zlo le od tistih ljudi, ki nam ob vsaki priliki kažejo svojo nespretnost. To se je videlo v mlinski industriji, to se je videlo tudi v tekstilni industriji. Nekatere industrije, ki so dobro založene s kapitalom, so odklonile vsak kredit trgovcem, tudi takšnim, ki so skozi leta jemali pri njih blago in bili vedno točni plačniki. S priznanjem se je tu konstatiralo, da se je zopet izkazala kot častna izjema tovarna Hutter v Mariboru.

Mnogi govorniki so zato poudarjali, da si bodo trgovci dobro zapomnili, kako so postopali nekateri veliki dobavitelji, ker pride tudi še čas, ko bodo tovarne iskale odjemalcev.

Postopanje nekaterih tovarnarjev, naglašamo, da velja to predvsem za tuje, ni bilo le nepravilno, temveč tudi nevidevno. Kako je vendar mogoče zahtevati od trgovca, da plača takoj ne le vse stare račune, temveč še v naprej vse blago. Trgovce more vendar plačati šele potem, ko dobi od svojih odjemalcev denar. Sicer pa je treba poudariti tudi to. Če je nosil trgovec po 10 in več let tovarnarju leto za letom denar in mu točno plačeval vse račune, potem bi moral tovarnar to tudi upoštevati in ne v hipu prve stiske takoj udariti po trgovcu.

Trgovci popolnoma uvidevajo, da so prišli tudi tovarnarji in zlasti grosisti v težak položaj, ker morajo plačevati surovine vnaprej. Nastale pa so še druge težave. Zla-

ukrene vse potrebno, da se stopi v stik s hrvatskimi trgovci in gospodarskimi ljudmi v drugih delih države.

Soglasno je bil nato sprejet predlog, da se začne

akcija za dosego davčne amnestije

Predlog je izdelal in obširno utemeljeval podpredsednik Verbič, ki je tudi omenil, da je Zveza pozvala tudi zagrebško in beograjsko združenje, da se pridruži ta tej akciji. Nadalje bo poslala Zveza utemeljene predstavitve tudi predsedniku vlade, vsem resornim ministrom, slovenskemu ministru dr. Kreku in banu dr. Subašiču.

Predsednik Vidmar je omenil, da se je v tej stvari obrnil že na ministra dr. Budisavljevića, ki mu je dejal, da more biti akcija uspešna le, če pride od spodaj, ker vlada sama od sebe ne bi mogla prevzeti te iniciative. Zato je nujno potrebno, da Zveza stori predlagane ukrepe. (Odobravanje.)

sti silno razdejanje je povzročala vest, ki je tudi prišla iz Zagreba, da se pripravlja moratorij. Ni čudno, če je ta vest nekatere tako preplašila, da so ustavili vse dobave. Vest je bila deloma tudi verjetna, ker so denarni zavodi nakrat ustavili plačila. Tu pa je treba poudariti še to, da zaradi naših domačih denarnih zavodov niso bile potrebne nobene počitnice, temveč so bile te odrejene, ker so run občutili nekateri priv. zavodi. Zaradi teh so bile odrejene počitnice. Zalostna resnica je, da se takšni ukrepi niso izdali, ko so potrebovali podporo naši domači denarni zavodi.

Res je tudi to, da je bil tudi postopek nekaterih trgovcev graje vreden. Tako so nekateri vzklkali, da nič ne plačajo, ker da je sedaj vojna. Če takšni ljudje niso dobili blaga, se ni čuditi.

Poudarilo pa se je tudi, da so mnogi grosisti korektno postopali in so kredite le znižali, ne pa jih čisto odklonili. Preudarka je vredna konstatacija nekega grosista, da so splošno preveč kreditirali tako trgovci ko grosisti. Ravno zaradi tega, ker se je preveč kreditiralo, je nastal tudi hipoma tako težaven položaj.

Glede kreditiranja je bila najbolje sprejeta misel, da bi moralo veljati načelo, da dobi vsak redni odjemalec novo blago na kredit, če je stare račune popolnoma poravnal. Trgovci na deželi so to prakso uvedli in se je ta tudi izkazala. Zato je nastalo na deželi tudi znatno pomirjenje v trgovini. Seveda pa ne brez težke posledice, da se je namreč obseg trgovine zmanjšal. Novim strankam pa seveda ni mogoče dajati blaga na kredit.

Posebno nejevoljo so povzročile tudi zahteve nekaterih tovarnic, da že dogovorjeni plačilni in dobavni pogoji ne veljajo več. S tem so bili zlasti prizadeti manufakturi.

Konstatiralo se je, da ni bilo nobene višje sile, ki bi dovoljevala tako samolastno izpreminjanje pogojev. Konstatiralo pa se je tudi, da je vsako neupravičeno spreminjanje pogojev v nasprotju z novo protidraginjsko uredbo.

Še eno stvar moramo posebej omeniti, ki je bila ponovno poudarjena med debato. Najbolj so pospeševali podeželski trgovci, da niso bile izdane nobene direktive kako naj se ravna mali trgovci. Tudi časopisi niso nič poročali. Edina izjema je bil »Trgovski list«, kateremu so zato člani izrekli svoje priznanje.

Vsa debata je pokazala, da je možno tudi v težkih in izrednih časih koristno sodelovanje trgov-

cev in dobaviteljev, da je bilo to tudi v dostih primerih doseženo, da pa so glavne težave povzročali tudi sedaj tuji elementi.

O novi protidraginjski uredbi

Predvsem se je zaradi slabih izkušenj z bivšim protidraginjskim zakonom poudarjala ena zahteva:

Ne sme se ponoviti to, kar se je dogajalo leta 1922.,

Mi smo poštene trgovci, ki vestno izpolnjujemo vse svoje narodne in državljanske dolžnosti in zato ne pustimo, da bi se z nami na tak način postopalo. Če kdo izvrši hudodelstvo, se mu prizna pogojna kazen, le za trgovca ta ne bi bila. In kje je upravičenost določbe, da se kaznuje trgovec z zaporno kaznijo in denarno globo, ker je padla kakšna oznaka cene s predmeta, kakor se je to dostikrat dogodilo!

Uredba naj se zato pametno iz-
vaja.

Soglasno je bil sprejet predlog, da v tem smislu pošlje Zveza apel tako na bansko upravo, ko tudi na orožniško komando.

Mi pa dostavljamo: Samo desetinko te gorečnosti, kakor jo kažejo nekateri pri zasledovanju trgovcev, če imajo vse cene označene, naj bi pokazali tudi pri zatiranju nelegalne trgovine, pri zatiranju krošnjarstva in šušmarstva, pa bi se vsa nacionalna trgovina krepko oddahnula.

Glede uredbe same pa so bile izrečene med drugim še naslednje pripombe:

Predvsem protestira trgovstvo proti temu, da so bile tudi pri tej uredbi privilegirane nabavljalne zadruge in konsumi.

Kje je razlog, da so bile iz uredbe izvzeta zdravila, ki se prodajajo v lekarnah?

Nujno potrebno je, da se uvedejo stalne cene, ker drugače mora povzročiti uredba težke krivice in velike težave. Za določitev trgovskega dobička naj velja dejanska prodajna cena, ne pa cena numeracije.

Kakšen je dejanski čist trgovski dobiček, o tem se mora zaslišati vedno Zbornica za TOI.

Vsi trgovci pa se posebej opozarjajo, da se morajo sestaviti protidraginjski odbori v desetih dneh po uveljavitvi uredbe. Največje važnosti je, da bodo trgovci v teh odborih zastopani, zato naj takoj stopijo z lokalnimi činitelji v stik, da bo to doseženo. Zelo opozarjajo na to vsa združenja.

Cene se morajo vidno označevati za vse predmete razen za luksuz-

Debata o kreditiranju trgovcev ter o sedanji situaciji je sama od sebe povzročila tudi enako stvarno debato

ne, kakor so navedeni ti v seznamu davka za poslovni promet. Verjetno je, da se bo to določilo zelo strogo izvajalo in zato naj vsi trgovci skrbno pazijo, da bodo imeli cene v izlozbah vidno označene.

Ze sedaj pa naj se gleda na to, da bo uredba takoj razveljavljena, ko nastopijo zopet normalne razmere.

Na podlagi vse debate moremo reči: Trgovci ne dvigajo cen in navedeni niso bili dosedaj v Sloveniji še nikaki konkretni primeri navijanja cen po trgovcih. Zato tudi slovenski trgovci nimajo nobenega razloga, da bi se bali protidraginjske uredbe. Pač pa imajo mnogo vzroka, da se boje kupčevih šikan. Zato znova opozarjajo oblasti, naj ne bodi boj proti draginji istoveten s šikaniranjem trgovcev.

Zaključek seje

Tov. Senčar je omenil, da so se razširile vesti, kakor da bi se nameravala uredba o izplačevanju vlog zopet spremeniti, čeprav je bila komaj izdana. Če se spremeni ali ne, na vsak način je potrebno, da je denar za trgovino svobodno na razpolago in da je neomejen. Za trgovinski promet mora biti denar svoboden.

Zaradi znižanja cen soli bodo popisane zaloge soli in zato se od 1. do 5. oktobra ne bo izdajala nobena sol. Trgovci naj gledajo na to, da se do 1. oktobra zadostno založe s soljo.

O stanju na lesnem trgu je poročal predsednik osrednjega lesnega odseka Fran Škrbec. Napovedal je, da je že sklical sestanek lesnega odseka, na katerem bo podal obširno poročilo. Za danes podaja le v glavnih črtah položaj na lesnem trgu. (Ker bomo o seji lesnega odseka poročali obširno v prihodnji tedenski številki, naj za danes to zadostuje.)

Tov. Fazarinc opozarja, da so nastale v trgovini z Italijo težave, ker Narodna banka prepočasno nakazuje v Italiji vplačane zneske. Naj se zaradi tega intervenira pri Narodni banki, da se bodo vplačila hitreje nakazovala.

Končno je predsednik Vidmar omenil, da je praznovalo celjsko združenje v nedeljo svojo 20letnico, g. Stermecki pa 20letnico, odkar je neprestano predsednik združenja. Iskreno čestita v imenu Zveze združenju in predsedniku Stermeckemu z željo, da bi združenje v krepkem sodelovanju z Zvezo dosegalo tudi v bodoče enako lepe uspehe ko doslej. Ko se je zahvalil v imenu celjskega združenja tov. Jagodic za čestitke je zaključil predsednik Vidmar sejo.

brez razlike dvignile obrestno mero na 10%. To zvišanje obrestne mere je vsekakor previsoko ter se s tem podražuje tudi proizvodnja. Zato bi morala uredba veljati tudi za obrestno mero.

Uredba za zatiranje draginje tudi ne velja za kmetijske proizvode. Kako si je to zakonodajalec zamislil, je težko uganiti. Samo od sebe pa se vsiljuje vprašanje, kaj naj se zgodi tedaj, če se bodo cene kmetijskih proizvodov dvigale?

Ali ne bo v tem primeru zahteval delavec zvišanje mezde? Če pa se zvišajo mezde, ali ne bo tovarna prisiljena zvišati tudi cene svojih izdelkov? Tudi to vprašanje bi morala zagrabiti nova uredba.

Kljub temu stanju pa tvornice okovov in črne pločevine svojih cen niso zvišale, dokler to vprašanje ne bo pravilno rešeno. Če bi se pa cene vseeno zvišale, potem ne pade krivda na tvornice okovov in črne pločevine, ki kljub po-

dražitvi surovin niso zvišale svojih cen.

Razume se, da takšno stanje dolgo ne more trajati. Kajti če ostanejo zvišane cene surovin še nadalje v veljavi, potem se bo morala zvišati tudi cena za izdelke iz teh surovin.

Nimamo sicer posebnih simpatij do kartelov, vendar je treba reči, da ti ugovori proti uredbi o zatiranju draginje le niso brez vsake veljave.

Težkoče z rižem Vprašanje uvoza riža iz Nizozemske

Ze nekaj časa so težave z nabavo riža v Italiji. O vzroku teh težav ter o možnosti uvoza riža iz drugih držav so objavile zadnje zagrebške »Novosti« članek, iz katerega posnemamo:

Ze februarja so nehale nekatere naše luščilnice riža obratovati. Razlog je bil v tem, ker Italija ni hotela prodajati samo napol oluščene riža, temveč je zahtevala, da se prevzemajo hkrati z neoluščenim tudi določene količine oluščene riža. Vprašanje uvoza neoluščene riža je bilo od takrat dostikrat v debati in se je o njem razpravljalo tudi pri trgovinskih pogajanjih z Italijo. Ker uvozniki riža zaradi te situacije niso vedeli, če morejo z gotovostjo računati na italijanski uvoz, so skušali uvoziti riž od drugod. Ugotovili so, da bi mogli dobivati dober in cenen riž iz Nizozemske. Uvažal pa bi se riž na tej podlagi, da bi izvažali v Nizozemsko žito, iz Nizozemske uvažali pa riž. Zaradi vojne pa je uvoz riža iz Nizozemske postal dvomljiv. To se je zgodilo ravno v

času, ko se je začela nova italijanska rižna kampanja, ki je letos zelo dobra.

Italijanski izvozniki riža so seveda naše razmere poznali in so zato hoteli zadregu jugoslovanskih uvoznikov dobro izkoristiti. Dosegli so, da je Italija ustavila izvozne premije na riž, kar je imelo za posledico, da velja danes riž franko meja 250 lir za 100 kg, dočim je veljal v juniju in juliju 140 lir. To je še bolj nagnalo naše izvoznike, da si skušajo nabaviti riž drugod.

Ker primanjkuje Nizozemski koroze, upajo naši izvozniki, da bi se mogel kljub prepovedi izvoza riža doseči z Nizozemsko aranžman, da bi mi uvažali iz Nizozemske riž, ta uvoz pa kompenzirali z izvozom koroze. To je predlog izvoznikov, ki ga naj bi pristojni činitelji proučili in nato skušali realizirati.

Italija je dosedaj določala svoje cene za riž na podlagi paritete z egiptskim rižem. Morda bi bilo

dosegljivo tudi to, da bi z Egiptom kompenzirali uvoz riža z našim izvozom lesa.

V Jugoslaviji je sedaj 7 luščilnic riža, ki uživajo za uvoz neoluščene riža posebne carinske ugodnosti. Italija skuša doseči, da se izvažajo predvsem oluščeni riž, ker bi se na ta način število zaposlenega delavstva v italijanskih luščilnicah povečalo. Po računih strokovnjakov bi izgubila Jugoslavija letno okoli 30 milijonov din, če bi namesto neoluščene riža uvažala oluščeni riž. Važno je na vse zadnje tudi to, da je v naših luščilnicah zaposlenih okoli 50 delavcev, ki bi bili ob kruhu, če bi uvažali le oluščeni riž.

Vsekakor bi bilo potrebno, da bi se to vprašanje čim prej rešilo, kajti če bomo prisiljeni, da uvažamo riž samo iz Italije, potem se bo pri nas podražil riž v podrobnih prodajih za 1'50 do 2 din za kg. To v času vladne akcije proti povečanju draginje pač ne bi bilo potrebno.

Gospodarnost mariborskih mestnih podjetij

Zadnja leta so krenila Mestna podjetja mariborska na docela novo, boljše pot. Vodstvo se je postavilo na stališče, da je treba doseči pri vseh podjetjih, kjer je to sploh mogoče, rentabilnost ali vsaj zmanjšati pasivno plat na minimum. Električno podjetje je bilo že od vsega začetka aktivno in je donášalo občini lepe dobičke, tako da je krilo velik del pasivnih podjetij. Največje preglavice sta vedno povzročala avtobusni promet in plinarna. S smotrenim izvajanjem načela gospodarnosti so se tudi tu že dosegli lepi uspehi, ki se bodo posebno jasno pokazali šele v bodočnosti.

Avtobusni promet je bil dolgo vrsto let pasiven za več stotisoč dinarjev, tako da je ta postavka sčasoma narasla že na prav veliko vsoto. Delali so se različni poskusi, da bi se to podjetje postavilo na trdno podlago, pa ni uspelo. Končno so jeli uvajati cenejšo pogonsko sredstvo, ki se je zelo obneslo. Nekaj zastarelih avtobusov na bencinski pogon so preuredili za pogon z zemeljskim plinom, kar je dalo prav dobre rezultate. Toda bilo je treba zamenjati skoraj ves vozovni park, ki je itak že zdavnaj doslužil. Vozila so bila skoraj vsa premajhna in deloma tudi nerodna. Mestna podjetja so zato sklenila, nabaviti v nekaj letih toliko novih velikih vozil, da bodo prevzela ves redni in rezervni promet. To se je v treh letih tudi zgodilo. Stara vozila služijo, kolikor niso bila prodana ali demontrirana, za skrajno silo, toda tudi ta vozila bodo v kratkem izginila iz garaž.

Novi avtobusi, sedaj jih je že skoraj 20, so urejeni za pogon s plinskim oljem. Nafta je mnogo cenejša kot bencin, v učinkovitosti pa ne zaostaja skoraj nič za njim. Kot primer, kakšne prihranke je doseglo vodstvo Mestnih podjetij z uvedbo dizlovih avtobusov, naj služi to, da je bilo v zadnjih letih

omogočeno, da so se skoraj zgolj iz prihrankov na kurivu nabavila nova moderna vozila. Vrednost voznega parka se je povečala na več milijonov dinarjev. Ako odštejemo znesek, s katerim so se nabavila nova vozila, je uvedba plinskega olja v avtobusnem prometu v Mariboru dovela do tega, da je to mestno podjetje močno aktivno in niti najmanj ne obremenjuje več bilance Mestnih podjetij. Ko bodo čez nekaj mesecev poravnane vse anuitete za nabavo vozil, se bo v končni bilanci pokazal prav lep presežek. Vsako leto se bo stari dolg precej zmanjšal, tako da bo v doglednem času Avtobusno podjetje popolnoma aktivno in brez slehernega dolga iz prejšnjih let.

Ze dolga leta je mestna plinarna ono mestno podjetje, ki povzroča vodstvu največ preglavic. Naprave so bile do pred kratkim popolnoma zastarele in večinoma že nerabne. Cevno omrežje, ki je staro že kakih 70 let, se je zadnja leta jelo polagoma izmenjavati. S tem se je izguba plina, ki je včasih dosegla do 30% in še več, precej zmanjšala. V naslednjih letih, ko se bodo postopoma izmenjale vse cevi in zamenjale z debelejšimi, bo vsaka izguba odpadla, razen one, ki je naravna posledica transporta plina po ceveh. Obrat je bil neekonomičen, stara retortna peč že zdavnaj ni bila več kos svoji nalogi, zgradba je bila premajhna in popolnoma nezadostna.

Zato se je vodstvo Mestnih podjetij odločilo, da to važno podjetje popolnoma modernizira. Nabavilo si je komorno peč s potrebno aparaturjo. Dovož premoga in odvoz koka in katrana ter ostalih stranskih produktov plinarne se je mehaniziral, tako da je v obratu potrebno manj delovnih moči. Namestili so se merilni aparati, ki omogočajo vsak trenutek kontrolo proizvodnje. Glavna prednost komorne peči je ekonomska izraha

premoga. Plina se pridobi več in boljše, enako tudi koka in katrana. Doseglo se je, da je Maribor za nekaj let popolnoma preskrbljen z lastnim koksom. Po katranu je veliko povpraševanje, ravno tako tudi po drugih postranskih proizvodih. Modernizacija plinarne je omogočila, da so se produktijski stroški znižali, dohodek iz prodaje stranskih produktov pa zvišal. Dosegel se je lep prihranek, ki se bo porabil za postopno izmenjavo cevi. Stroški so znašali 2 milijona dinarjev. Komorna peč je bila sedaj preizkušena in, ker popolnoma ustreza zahtevam, tudi prevzeta. Precejšen del aparature se je nabavil v tuzemstvu, deloma tudi v Mariboru samem. Stroški se krijejo iz posojila, ki ga bo plinarna sama poravnala.

Tretje mestno podjetje, ki pride sedaj v stremeljenju po modernizaciji na vrsto, je kopališče. Pred nekaj leti so se naprave sicer nekoliko zboljšale in se je investiralo več stotisoč dinarjev, vendar je vse to bilo nezadostno. Delajo se načrti, da se tudi mestno kopališče popolnoma modernizira. Tudi tu se bodo potem dosegli lepi uspehi. Seveda aktivno to podjetje pač ne bo, ker kopališča nikjer ne spadajo med aktivne postavke v bilancah mestnih občin, pač pa se bodo stroški za vzdrževanje zelo zmanjšali.

Švicarska povečuje svoj uvoz iz Jugoslavije

Ker Švica zaradi vojne ne more več uvažati njej potrebnega blaga iz severnih držav, skuša sedaj dobiti potrebne predmete iz balkanskih držav, zlasti iz Jugoslavije. Neka velika švicarska firma je že nakupila pri nas krave in bike za klobase. Doslej je dobivala to blago predvsem iz Danske. Ker plačujejo Švici krave in bike za klobase dobro, je pričakovati, da bo njih cena doma narasla.

Kartel črne pločevine in okovov

proti uredbi o zatiranju draginje

Kritika nove protidraginjske uredbe se množi in v informacijo javnosti objavljamo resolucijo, ki so jo sprejeli v kartelu gradbenih okovov in črne pločevine združeni industrialci na svojem sestanku dne 6. septembra v Zagrebu. V soglasno sprejeti resoluciji pravijo:

Uredba o zatiranju draginje je nepopolna in ni zagrabila mnogo važnih predmetov, ki dejansko povzročajo dviganje cen, t. j. ni zagrabila surovin kot n. pr. železo, surovo in staro železo, kositer, cink, baker, koks itd. Iz teh surovin pa izdeluje naša kovinska predelovalna industrija svoje proizvode.

Cene prej navedenih predmetov so zadnjih osem dni znatno po-

skočile ter so železarni Zenica in Vareš, ki sta državni, cinkarna v Celju ter KID ter Borovo znatno zvišale cene svojim proizvodom. Dobavne pogoje pa so določile tako, da niti te zvišane dobavne cene niso za nje obvezne, temveč se morajo plačevati cene, ki bodo v veljavi na dan izročitve blaga.

Nerazumljivo je, da se smejo cene surovin zvišati, da pa se prepoveduje predelovalni industriji vsako zvišanje cen, ki te surovine predelujejo. Jasno je, da bi morala zagrabiti uredba tudi cene za surovine, ki so temelj predelovalne industrije.

Uredba je izpustila tudi obrestno mero pri bankah. Znano je, da so banke v zadnjem času vsem

Politične vesti

Iz Bukarešte demantirajo vse vesti, da bi bila romunsko-sovjetska meja zaprta in da bi se zbiral redna armada ob Besarabski meji. Ker je dala sovjetska vlada v Moskvi romunskemu poslaniku formalno zagotovilo, da bo Sovjetska Rusija spoštovala integriteto in nevtiralnost Romunije, ne pripisujejo vodilni krogi v Bukarešti nobenega pomena letakom, katere širijo komunistične celice v Besarabiji, da bo namreč Besarabija v kratkem priključena Sovjetski Rusiji.

Nemški zunanji minister v Ribbentrop je s številnim spremestvom oddelci v Moskvo na povabilo ruske vlade. V Moskvi je prišel v sredo popoldne ter imel prvi razgovor z Molotovim v navzočnosti Stalina, nemškega moskovskega veleposlanika ter sovjetskega veleposlanika v Berlinu, nato pa drugi sestanek, na katerem sta bila navzoča samo še Molotov in Stalin.

Pogajanja Ribbentropa v Moskvi z Molotovim še niso končana. Iz Berlina je dobil Ribbentrop nove instrukcije. O vsebini razgovorov se širijo silno nasprotujoče vesti. V Nemčiji upajo, da bodo pogajanja danes v petek že končana in da se bo mogel Ribbentrop vrniti že ta dan v Berlin z ugodnimi vestmi.

Ponavljajo se vesti, da se bo sklenil med Bolgarijo, Romunijo in Sovjetsko Rusijo nenapadalni pakt. Nadalje se poroča, da je Romunija pripravljena odstopiti bolgarski del Dobruže, če Rusija ne bo načela vprašanja Besarabije. Po drugih vesteh bo Rusija zahtevala v Besarabiji le manjšo korekturo meje.

Poroča se nadalje, da namerava Nemčija in Rusija začeti izvajati proti Angliji kontinentalno zaporo. Ta blokada bi segala od Baltičkega morja pa do Balkana in Sredozemskega morja.

Nekateri listi tudi pravijo, da bo Rusija zopet prevzela vlogo zaščitnice nad slovanskimi državami in da se Nemci tega oživilnega panslavizma bolj boje kot boljševistične nevarnosti. Vesti o tem novem panslavizmu pa so najbrže močno pretirane.

Ker sovjeti še niso demobilizirali rdeče vojske in celo mobilizirali nove letnike, čeprav zavzemajo poljsko ozemlje skoraj brez boja, je nastalo na švedskem in v baltičkih državah močno vznemirjenje. Švedski listi nadalje pišejo, da upajo v Londonu, da bo pohod boljševizma na Poljsko prestrašil meščanske države in povzročil koncentracijo velikih in malih evropskih držav proti narodnemu socializmu in ruskemu boljševizmu.

Estonska je pristala na vse sovjetske zahteve. Sovjetska Rusija bo mogla zgraditi v Estoniji svoja pomorska in letalska oporišča ter bo dobila tudi prost prehod čez estonsko ozemlje do teh oporišč. Estonska se je morala sovjetskim zahtevam vdati, ker je sovjetska vlada zagrozila z okupacijo Estonije, če njenih zahtev Estonska ne bi sprejela. — Dejansko je s tem izgubila Estonska svojo neodvisnost.

Iz Budimpešte poročajo, da se je madžarsko upanje, da bo Sovjetska Rusija ostala do Madžarske nevtralna, še utrdilo.

Posebno odposlanstvo poljskih komunistov pod vodstvom Kovalskega je odpotovalo iz Vilne v Moskvu. Kovalski je bil šele pred kratkim izpuščen iz poljskih zaporov ter bo najbrže imenovan za vodilnega komisarja za Poljsko.

Boljševistično propagando na zasedenem ozemlju, ki ga je zasedla sovjetska vojska, vodi Bolgar Dimitrov, znan iz procesa zaradi požiga nemškega parlamenta v Berlinu. Dimitrov je ukazal, da se morajo na zasedenem ozemlju ustanoviti v vseh krajih, ki imajo več ko 5000 prebivalcev, komunistični propagandni klubi.

Italijanski listi objavljajo na prvi strani z velikimi črkami vest nemškega tiska, da je Nemčija pripravljena skleniti mir z zapadnimi silama, če priznata sedanje stanje.

Pomorska bitka ob norveški obali je sedaj poljasnjena. 20 nemških bombnikov je napadlo tri angleške bojne ladje, ki so križarile ob norveški obali. Bojne ladje so takoj tvorile ogenj na bombnike ter po izjavi angleškega mornariškega ministra Churchilla dve letali sestrelili, eno pa je padlo v morje ter je bila posadka ujeta. Nobena angleška ladja ni bila zadeta in tudi ni bil zato noben vojak ranjen. Nemško poročilo pravi, da so bombniki zadeli angleško matično ladjo za letala ter poškodovali več ladij. Prepustimo bralcem, da po svoje precenijo obe poročili.

Angleški finančni minister John Simon je predložil spodnji zbornici novi vojni proračun. Novi vojni proračun znaša 500 milijonov fun-

tov (nad 110 milijard din), a najbrže do prihodnjega aprila ne bo zadostoval. Celotni proračunski izdatki v sedanjem letu bodo znašali okoli 2000 milijonov funtov (okoli 440 milijard din). Vsi dohodki pa bodo znašali najbrže okoli 800 milijonov funtov. Zato je neizogibno, da se uvedejo novi direktni in indirektni davki. Zlasti še so novi davki potrebni, ker so izdatki v sedanjih vojni mnogo večji ko v svetovni.

Novi davki naj bi dali v tekočem letu 107 milijonov funtov, v prihodnjem pa 226 milijonov funtov. Dohodninski davek se zviša na 7 in pol šilinga za vsak funt. Od leta 1798, ko je bil ta davek uveden, še nikdar ni bil tako visok. Uvede se posebni dodatni davek na vsa trgovska in industrijska podjetja, ki izkazujejo od marca dalje dobiček. V veljavo stopijo tudi novi dodatni davki na alkoholne pijače, na tobak in sladkor. Voja bo pripomogla k izenačenju premoženja posameznih slojev, je dejal fin. minister.

V spodnji zbornici je vprašal neki poslanec drž. podtajnika za zunanje zadeve Butlerja, če bi bila angleška vlada pripravljena podpirati ustanovitev Združenih držav

Evrope. Butler je odgovoril, da je angleška vlada za vsak sistem, če more odvrniti vojno in omogočiti, da se sporna vprašanja rešijo na mirnem način. Anglija ne bi bila proti ustanovitvi združenih držav Evrope, če bi bila ta rešitev mogoča.

Portugalska je stopila aktivno na angleško stran in izdala prve ukrepe v korist Francije in Anglije. Zaenkrat je dala na razpolago 12 svojih bojnih ladij, da opravljajo skupno z angleškimi kontrolno službo na Atlantskem oceanu.

Varšava se je vdala, ker je bilo stanje v mestu brezupno. V zadnji brzjavki, ki je prišla po radiu v London, pravijo junaki branilci mesta med drugim: Varšava gori na več mestih. Mesto je uničeno. Ljudje žive samo še v kletih. Zaradi neprestanega bombardiranja ni mogoče nuditi nobene pomoči ranjenecem, ki umirajo na cestah. Vse bolnišnice so porušene. Razdejan je vodovod, primanjkuje municije in živil. Vsaka obramba je postala nemogoča in tudi brez smisla. Varšava se je morala vdati. Nemško poročilo pravi, da se je Varšava vdala brezpogojno. Nemška vojska zasede Varšavo v petek.

Po kapitulaciji Varšave je kapituliral tudi poveljnik trdnjave Modlin, ki se je z uspehom branila do zadnjega. Nemci so o njeni osvojitvi poročali že pred 14 dnevi.

Na zapadni fronti se v glavnem nadaljuje topovsko streljanje. Spopadi letal so bolj pogosti. Francozi poročajo o manjših lokalnih uspehih.

Francoska izvidniška letala so s fotografskimi posnetki ugotovila, da je bila Siegfriedova črta na več krajih od francoske artilerije razbita.

Nemci bodo baje posredovali med Rusijo in Japonsko, da bi se obe državi razdelile svoje interesne sfere v Aziji. Sovjeti so baje vznemirjeni zaradi najnovejše japonske ofenzive proti Kitajski in bi zato mogli imeti nemško posredovanje uspeh.

Romunska vlada je sklenila, da dovoli predsedniku poljske republike Moscickemu, da odpotuje v Francijo. Nekateri listi poročajo, da bo sestavljal novo poljsko vlado v Franciji vodja poljske kmetijske stranke Witos.

Japonska vojaška misija se mudi v Nemčiji. Odšla je tudi na zapadno fronto in si ogledala utrde na Siegfriedovi črti.

Romunsko gospodarsko pismo

Trgovska pota Romunije zaradi vojne omejena

»Neue Zürcher Zeitung« je objavila zanimivo gospodarsko pismo iz Romunije, iz katerega posnemamo:

Kakor vse druge države, tako je tudi Romunija pod vtisom velikih svetovnih dogodkov. Nervoznost in stagnacija v prvih dneh sta se zaradi stroge nevtralnosti Romunije v zadnjih dneh močno zmanjšale.

Trgovska pot Romunije

Vojaške operacije vojskujočih se držav so imele velike posledice za romunske trgovske poti. Železniška zveza Romunije skozi Poljsko (romunska meja — Lvov — Krakov — Katovice — nemška meja), ki je bila za zvezo Romunije z Nemčijo posebno važna, je zaradi vojne prenehala kakor tudi železniška zveza z Gdanskom in Gdinjo. Zasedba poljske meje po sovjetskih četah pa je sploh odrezala Romunijo od Poljske in je s tem dobil še pred kratkim tako živahni trgovinski promet med Poljsko in Romunijo popoln zapah. Zlasti hud udarec je bil to za Črnoivce, ki so bile glavno središče trgovine s Poljsko.

Za železniški tovarni promet v srednjo in severno Evropo prihaja v poštev sedaj samo še železniška proga skozi Madžarsko. Mogoč bi bil tudi tovarni promet skozi Jugoslavijo, Svico in Francijo po simplan-orientalski železnici, toda prevoz po tej progi je za romunske deželne pridelke in surovine predrag. Pač pa je ta proga važna za potniški promet.

Za glavne romunske izvozne proizvode (petrolej, les in žitarice) je posebne važnosti izvoz po morju (Črno morje, Dardanele — Sredozemsko morje). Zaradi priateljstvih odnosov Romunije s Turčijo je promet skozi Dardanele Romuniji zagotovljen. Zaradi nevtralnosti Italije in Španije je tudi pot skozi Sredozemsko morje odprta. Najvažnejše pomorske zveze Romunije zaradi vojnih dogodkov torej niso pretrgane. S sredozemskimi državami more Romunija še nadalje vzdrževati svoje dose-danje trgovske zveze. Zato tudi romunske paroplovne družbe niso prav nič omejele pomorskega prometa. Tudi pomorska zveza med Gibraltarjem in Anglijo je še naprej odprta. Ves pomorski promet pa trpi zaradi pomanjkanja ladij ter zvišanja mednarodnih pristojbin za prevoz blaga.

Zaradi angleške blokade je praktično pomorska zveza Romunije z Nemčijo zaprta. Pred vojno so šli romunski petrolejski transporti v Nemčijo večinoma po morju. Te poti danes Romunija zaradi blokade ne more več uporabiti. Nem-

ška levantska zveza, katere ladje so redno obiskovale romunska pristanišča, je sedaj vse ladje odpoklicala. Nemški uvozniki so zato vse pogodbe, ki so se glasile na dobave blaga po morju, spremeni-li v dobave po Donavi. Zveza po Donavi, ki gre skozi nevtrarno Jugoslavijo in Madžarsko, je danes za Romunijo najvažnejša trgovska pot v Nemčijo. Po Donavi pa se ne morejo prevoziti niti primeroma tako velike količine blaga kakor po morski poti. Predvsem je vzrok v tem, ker primanjkuje vlačilcev. Poleg tega pa se spravi na vlačilce mnogo manj blaga kakor na ladje. Zaradi naraslega povpraševanja po vlačilcih je tudi prevoznina močno narasla. Največja težava pa je v tem, ker Donava pozimi zamrzne in je od decembra do marca plovlja po Donavi nemogoča.

Romunska trgovina z Nemčijo

Ko se je začela vojna, so bili romunski gospodarski krogi prepričani, da bo nemška industrija z vojnimi dobavami tako zaposlena, da se bo dosedanj uvoz iz Nemčije znatno zmanjšal. Kakor pa se sedaj z nemške strani uradno poroča, polaga Nemčija največjo važnost na to, da se njen izvoz v Romunijo še poveča, ne pa da se samo ohrani na dosedanj višini. Številni romunski naročniki strojev so tudi v resnici dobili te dni iz Nemčije obvestila, da bodo naročeni stroji poslani še pred dogovorjenim rokom. Ker so Nemčiji zaradi blokade mnogi čezmorski trgi zaprti, hoče Nemčija svoj izvoz v nevtralne države Evrope povečati. Posebno veliko pozornost je vzbudilo, da je Nemčija dobavila Romuniji celo predmete, za katere je morala surovine dobiti deloma v tujini. Na drugi

strani pa je tudi jasno, da je za Nemčijo največje važnosti, da si še nadalje zagotovi nezmanjšani uvoz romunskega žita in petroleja. O obsegu bodoče trgovine med Romunijo in Nemčijo se vodijo sedaj trgovinska pogajanja v Bukarešti. Po izbruhu vojne je Nemčija nakupila v Romuniji tudi večje količine stročnic (fižola, graha, leče).

V zadnjih tednih pa je opažati tudi veliko zanimanje Anglije za romunski petrolej, dočim je Italija že od nekdaj v znatni meri kupovala romunski petrolej.

Zaradi močnega povpraševanja so romunski proizvodi pridobili na ceni. Zaradi nizkih cen pred sedanji vojnimi dogodki so nastale v Romuniji precejšnje zaloge, da bo imela dežela od sedanjega dviga cen znaten dobiček. Na drugi strani pa so nastale za romunski uvoz številne težave. Zlasti italijanska prepoved izvoza preje je romunsko tekstilno industrijo močno zadela. Vendar pa v Romuniji upajo, da je ta prepoved samo začasna.

Trgovinske omejitve in poostre-tve deviznih določil v številnih državah so povzročile tudi v Romuniji spremembo raznih trgovinskih določil. Vlada je dobila obsežna pooblastila, da more odločilno poseči v zunanjo trgovino, če smatra to za potrebno. Devizna določila pa so bila spremenjena z namenom, da se dotok svobodnih deviz poveča. Težaji se morejo na deviznem trgu prosto formirati.

Kot agrarna država je Romunija bogato založena z živilci. Zaradi večjega povpraševanja po teh proizvodih iz tujine pa so cene narasle in zato je izdala vlada številne ukrepe, da se draginja prepreči. Zaradi vpoklicev rezervistov se občuti tudi pomanjkanje delovnih moči.

Železninarji proti zahtevi takoišnjega plačila

»Jugoslavenski Gvozdjar« piše: Zadnje dni zahtevajo nekatere tovarne od železninarjev ali po svojih zastopnikih, da jim takoj podpišejo neke okrožnice, s katerim se obveščajo, da se mora blago v prihodnje takoj plačati po prejemu blaga ali fakture.

To postopanje nekaterih naših tovarn je bilo rečeno nerazumljivo, zlasti če se ve, da združeni proizvajalci železa svojih plačilnih pogojev niso spremenili. Tudi nemška industrija nudi svoje blago še vedno po istih cenah.

Zaradi te zahteve prejema naš

list vsak dan protestna pisma proti temu postopanju tovarn in tudi sami smo se prepričali pri velikem številu naših železninarjev, s kakšnim ogorčenjem odklanjajo podpis teh okrožnic. Hkrati opozarjajo avtorje teh okrožnic, da z njimi žagajo vejo, na kateri sede. Sicer pa kdo more plačati v naprej blago, ki ga ni niti videl, še manj pa pregledal.

Nočemo preiskovati, kaj je napotilo naše domače proizvajalce, da tako postopajo. Kajti če katera industrija potrebuje denar, more to železninarju tudi povedati in

opozoriti na potek roka in na možnost plačila. Vsak železninar bo v tem primeru gotovo ustregel želji tovarne, samo če ima gotovino. Mogli bi reči, da gre tu za takt in za nič drugega.

Vsaka preveč energična zahteva je zelo tvegana. V današnjem času pa ustvarja tudi težko kri in prav lahko je mogoče, da se bo še zelo maščevala nad onimi, ki so jo postavili.

Mariborske tiskarne v težavah

Vojna se vedno bolj neprijetno občuti tudi v nevtralnih državah. Gospodarsko življenje polagoma zastaja. Izvoz se krči, pa tudi uvoz naletava na težave. Ena neprijetnost rodi drugo in tako se veriga vleče dalje in postaja vedno večja.

Zastoj v trgovanju ima svoje posledice seveda tudi v reklamni in sploh v poslovanju. Gospodarski krogi oddajajo tiskarnam vedno manj naročil. Posledica tega je, da so tiskarne manj zaposlene. Tudi v Mariboru se je začel opaziti ta pojav. Dvoje tiskarn je moralo nekoliko omejiti obrat in odpustiti nekaj stavev in pomožnega osebja. Brezposelnost, ki na zimo postaja vedno bolj občutna, se veča.

Komaj so tiskarne gospodarsko krizo, ki jih je trla več let, za silo prebrodile in dobile nekaj več naročil, tako da so lahko nekoliko prostje dihal, že se pojavlja nova kriza, posledica evropske vojne. Pojav pa je sedaj resnejši, ker je bila prejšnja gospodarska depresija, čeprav še ni čisto ponehala, manj nevarna. Dočim je bilo pri gospodarski krizi videti ali vsaj predvidevati njen konec, t. j. izčrpanje ogromnih zalog, nastalih zaradi mehanizacije obratov in se je moglo upati tudi na zopetni dvig kupne moči prebivalstva, tokrat ni še pravih znakov za zboljšanje. Čim delj bo trajala vojna, tem bolj težke bodo posledice v gospodarskem življenju.

Telefon se bo podražil

Kljub vsem protestom gospodarskih krogov vztraja poštni minister na tem, da se omeji uporaba telefona v lokalnem prometu in da se mora plačati za vsak pogovor nad določenim številom posebna pristojbina. Nova tarifa bo stopila v veljavo 1. oktobra.

Lep pietetni čin

Kakor znano, je zapustil bivši trgovec Simon Novak svojo dvonadstropno hišo v Slovenski ulici št. 22 kot ustanovo za obubožane mariborske trgovce, ki uživajo v njej brezplačna stanovanja. Razen nagrobnega spomenika na mestnem pokopališču v Pobrežju je Združenje trgovcev za mesto Maribor nabavilo v počastitev blagega pokojnika sedaj še primerno spominsko ploščo, s katero je okrasilo te dni notranjost na novo prepletkane hiše.

Pomanjkanje lesa v Angliji

Od vseh industrijskih držav je Anglija najbolj revna na gozdovih. Od vse površine Anglije je samo ena dvajsetina gozdnata. Pri tem pa potrebuje Anglija primeroma več lesa ko druge države, ker ga zelo mnogo potrebuje tudi za svoje premogovnike. Zato uvaža Anglija poleg stavbenega tudi mnogo jamskega lesa. Mnogo pa potrebuje Anglija tudi celuloze. Dosedaj je Anglija uvažala les večinoma iz severnih držav, Rusije in v zadnjem času tudi iz Kanade. Zaradi nemške blokade je uvoz iz Finske in Rusije zelo otežkočen, prav tako pa tudi iz Litve. Zaradi tega se je v Angliji začelo čutiti pomanjkanje lesa. Nevarnost je, da bi se mogel zaradi tega pravilno obratovanje angleških premogovnikov ustaviti ter bi se s tem tudi zmanjšal izvoz angleškega premoga.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 22. septembra navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je zvišala za 0'36 na 1.986'8.

Devize izven podloge so se zmanjšale za 21'8 na 510'15.

Vsota kovanega denarja se je zvišala za 0'5 na 312'1.

Posojila so se skupno dvignila za 34'1 na 2.427'8, in sicer so se dvignila menična posojila za 39'6 na 2.201'0, lombardna pa so se zmanjšala za 5'5 na 226'7.

Razna aktiva so se zvišala za 3'4 na 2.848'7.

Obtok bankovcev se je zvišal za 63'8 na 8.754'1. Primeroma nizko zvišanje obtoka pojasnjuje s tem, da so vlagatelji dvignili mnogo manj vlog, kakor pa se je pričakovalo.

Obveze na pokaz so narasle za 68'9 na 1.450'1. Skupno so narasle obveznosti na pokaz in obtok bankovcev za 132'8 na 10.204'2.

Skupno kritje se je znižalo od 25'23% na 25'01, samo zlato kritje pa od 25'20 na 24'88%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Upravni svet Gradske štedionice v Zagrebu je odstopil. Odstop je naravna posledica razrešitve zagrebškega občinskega sveta, ki je tudi imenoval člane uprave Gradske štedionice.

Romunska vlada je zaplenila polovico poljskega zlatega zaklada v vrednosti 25 milijonov zlotov (nad 6 milijard din). Romunska vlada utemeljuje svoj nenavaden ukrep s tem, da si je z zapleno samo zagotovila kritje za stroške, ki jih bo imela za poljske begunce. Druga polovica zlatega zaklada Poljske je bila, kot znano, že prepeljana v Anglijo.

Norveška narodna banka je zvišala obrestno mero od 3'5% na 4'5%.

Madžarska vlada je izdala v promet nove srebrne novce v vrednosti 6,9 milijona pengov ter bakreni novce po 1 in 2 stotinki, da je s tem finančno ministrstvo popolnoma izkoristilo svoje pooblastilo, da izda za 120 milijonov pengov kovanega denarja.

Stanje naših kliringov

Izkaz o stanju naših kliringov z dne 22. septembra ne navaja posebnih sprememb. Naše terjatve proti Nemčiji so se dvignile le za 1,9 milijona din. Naš pasivni saldo z Italijo se je znova povečal. Gibanje kliringov v preteklem tednu kažejo naslednje številke (vse v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:	22. 9.	15. 9.
Bolgarska din	1,28	1,25
Madžarska din	39,50	39,76
Nemčija RM	14,11	13,98
Češko-Moravska Kč	23,95	24,27
Turčija din	17,68	17,74
Španija pezeta	2,93	2,93
Pasivni kliringi:		
Belgija belg	1,42	1,42
Bolgarska din	1,60	1,60
Italija din	137,29	136,22
Poljska din	26,89	26,85
Romunija din	7,12	2,95
Švica šv. fr.	1,15	1,223

Vsa posojila za nabavo blaga je Italija stornirala

Italijanska vlada je sklenila, da stornira vsa posojila, ki jih je dovolila nekaterim državam za nabavo blaga v Italiji. Ta svoj ukrep utemeljuje Italija s tem, da je nastala v mednarodni trgovini nova situacija, ker so vse države uvedle uvozne omejitve ter mnoge izvoz surovin sploh prepovedale. Zato tudi italijanska industrija ne more po dosedanjih pogojih nabavljati surovin, ki jih potrebuje. Zaradi tega pa tudi ne more dobavljati svoje izdelke v večjih količinah na kredit. V bodoče bo prodajala italijanska industrija svoje izdelke v tulinu le z dovoljenjem svoje vlade, a le proti gotovini.

50letnica Mestne hranilnice ljubljanske

Dne 1. oktobra bo 50 let, odkar je začela poslovati Mestna hranilnica ljubljanska. Silno težavna je bila njena ustanovitev, ker jo je nemška avstrijska oblast ovirala na vse pretege. Ze 1. 1882. je sklenil novo izvoljeni občinski svet ljubljanski, v katerem so si priporili Slovenci večino, da se ustanovi mestna hranilnica, leto dni kasneje so bila tudi že sprejeta pravila hranilnice, toda šele čez 6 let se je mogel ta sklep realizirati. Štirikrat je vrnila deželna vlada pravila in štirikrat s tem zavlekla ustanovitev Mestne hranilnice, toda na vse zadnje jo je morala vendarle dovoliti in 1. oktobra 1889. je začela Mestna hranilnica ljubljanska poslovati.

Ni čuda, da je bila nemška deželna vlada tako zelo proti ustanovitvi Mestne hranilnice. Skoraj ves slovenski denar se je takrat stekal v Kranjsko hranilnico, ki je bila takrat v nemških rokah in glavna finančna opora germanizacije v deželi. Z ustanovitvijo Mestne hranilnice pa je bila ta gospodarska trdnjava germanizacije ogrožena in zato tako silno nasprotovanje ustanovitvi Mestne hranilnice. Zato pa so tudi takratni slovenski voditelji s takšno

vztrajnostjo delali za ustanovitev Mestne hranilnice. Med temi voditelji pa je treba zlasti omeniti Ivana Hribarja. Njegova osebnostna zasluga je, da se je ustanovila Mestna hranilnica, ki je in ostane ena najpomembnejših njegovih tvorb. Brez njega Mestne hranilnice ljubljanske ne bi bilo, ali pa vsaj ne še tako kmalu. Zato si ne moremo misliti pravega praznovanja 50letnice Mestne hranilnice ljubljanske, če se tudi ne omenijo zasluge Ivana Hribarja.

Kakor hitro se je Mestna hranilnica ustanovila, je tudi začela dobro delati in se krepko razvijati. Da si je pridobila komaj ustanovljena hranilnica tako hitro zaupanje ljudstva, ni le zasluga nacionalne misli, temveč v največji meri tudi najuglednejših ljubljanskih nacionalnih trgovcev, ki so vstopili v njeno upravo. Njeni prvi trije predsedniki Fran Ksaver Souvan, Vaso Petrič in Franc Kollmann so bili znani po vsej Sloveniji kot dobri gospodarji, kot premožni ljudje in kot poštenjaki, ki jim more nekdo zaupati. Pri Mestni hranilnici se je jasno izkazalo, kako velikanske važnosti je za nacionalno življenje dobro razvita trgovina.

Tudi kasneje so bili trgovci ena glavnih opor hranilnice.

Razvoj Mestne hranilnice je šel jedrno navzgor in vedno bolj je postajala glavni slovenski denarni zavod. Zlasti pa se je mogočno razvila po septembrskih dogodkih 1. 1908., ko je prekosila tudi že Kranjsko hranilnico. Od takrat pa do danes je preživela tudi nekaj kriz, a kljub tem krizam gre njena razvojna črta še vedno navzgor in gre tudi še danes.

S svojim delom pa je Mestna hranilnica ljubljanska več kot dokazala, kako silne koristi je imela Ljubljana in tudi vsa dežela od nje. Cela vrsta javnih stavb, cela vrsta podjetij je bila ustanovljena s pomočjo Mestne hranilnice. Ves naš nacionalni razvoj, ves naš gospodarski dvig je neločljivo zvezan z Mestno hranilnico ljubljansko.

Zato pa je tudi njen jubilej pomemben dogodek za ves slovenski narod, ki si zato že v lastnem interesu želi, da bi Mestna hranilnica še bolj napredovala, da bi se njene vloge še bolj dvignile in da bi mogla v še večji meri delati za napredek našega naroda. Med lepimi jubileji, ki smo jih doživeli, je jubilej Mestne hranilnice ljubljanske eden najlepših.

Poslovni človek in gospodarska vojna

Danes ni več tako, kakor je bilo v prejšnjem stoletju, ko se nevtralnimi državam skoraj ni bilo treba brigati za vojne dogodke v drugih državah. Danes vplivajo vojni dogodki v drugih državah tudi na gospodarsko življenje nevtralnimi držav ter postavljajo tudi njih poslovne ljudi pred popolnoma nove naloge. Kakšne so te naloge in kako jih najbolje rešiti, o tem v drugih državah tudi pridno razpravljajo. Tako se je v Švici na nekem sestanku poslovnih ljudi obširno govorilo o ualogaš švicarskega trgovca in poslovnega človeka v sedanji vojni dobi, ki se po pravici imenuje tudi vojna živčev in gospodarska vojna. Na tem sestanku so se razvijale tudi naslednje misli:

Ker ni računati s tem, da bi se sedanja vojna hitro končala z odločitvami na bojiščih, postaja gospodarska vojna tem bolj važna, ker bo najbrže ta tudi odločila vso vojno.

Predvsem se mora poslovni človek zavedati dolžnosti, ki mu jih nalaga nevtralnost stališče njegove države. V občejanju s tujci mora biti zato previden. Ne dajati informacij o svoji državi, ki bi ji mogle škodovati, a tudi ne govoriti v prid te ali one vojskujoče se skupine. Previdnost proti tujcem pa je umestna tudi glede kreditiranja, vendar pa naj ta previdnost ne gre predaleč, da bi se namreč stare dobre zveze uničile.

Sicer pa bodi glavno pravilo poslovnega človeka, da je za trgovino najboljše, čim manj jo zadenejo motnje vojnih dogodkov. Vpliv teh na trgovino treba zato čim bolj omejiti. To nikakor ni lahko, ker smatrajo mnogi odjemalci trgovin naravnost kot neusahljivi vir vedno novih informacij. Dobro bo storil zato trgovec, ki se bo omejil v pogovoru z odjemalci le na uradne vesti ali na takšne, ki so že potrjene.

Posebno važno je, da trgovec ohrani objektivno sodbo, da ne bo delal za druge interese. Mirna presoja dogodkov je potrebna tudi zato, ker daje vojno gospodarstvu mnogo možnosti za nove kupčije. Zveze s tujino mora trgovec, kakor že rečeno, skušati ohraniti. V tem oziru je zlasti važno, da kljub

vojnim časom izvrši sklenjene kupčije in da prejeto blago tudi v red plača. S tem si bo ohranil zaupanje svojih odjemalcev in dobaviteljev. Velikega pomena je nadalje, če si trdke medsebojno pomagajo, tako z informacijami, ko tudi pri oskrbi z blagom, a tudi s kreditom ali jamstvom.

To so splošna načela, ki naj bi jih upošteval poslovni človek, nove naloge pa nalaga tudi vojno gospodarstvo samo. Cilj vojnega gospodarstva je, da proizvajajo predmete, ki so čim bolj prilagojeni svojemu namenu, katerih kakovost je omejena za določen namen. Zato pa ni treba, da bi bila kakovost slabša. Računati pa je s tem, da se v vojnem gospodarstvu ne proizvajajo enako veliko število predmetov kot v mirnem. Koncentracija predmetov nastaja iz vojnega gospodarstva sama po sebi.

Vojni dogodki pa morejo povzročiti tudi velike spremembe v zunanji trgovini. Nekateri trgi se bodo zaprli, zato je treba najti nadomestilo v novih. Velike važnosti je pri tem, da se ohrani dobra kakovost blaga, ker se novi trgi osvajajo le s kvalitetnim blagom.

Popolnoma novo stališče nastaja pri nakupu blaga. V normalnih časih treba samo izbirati med blagom, ki se ponuja, v vojnem času pa je treba iskati blago. Tudi pogoji za nakup so drugačni. Doslikrat mora trgovec nakupiti večje količine, kakor jih potrebuje. Treba zato imeti zasilna skladišča. Tu bi bilo sodelovanje z drugimi firmami zelo koristno. Najti pa je treba tudi nove dobavitelje. Pomanjkanje surovin ali določenega blaga sili trgovca, da najde nadomestni material.

V proizvodnji je tudi treba marsikaj spremeniti. Morda bo treba proizvodnjo nekaterih predmetov opustiti, namesto teh pa začeti izdelovati nove.

V vojnih časih se posebno izkažejo nameščenci, ki so uporabljivi za vsako delo. Vojni vpoklici zmanjšujejo število osebja. Zato ni mogoče več vzdrževati onega oddelnega duha, da je vsak oddelek za sebe enota in da delajo v enem oddelku vedno isti name-

ščenci. Sedaj so najboljši nameščenci tisti, ki morejo delati v vseh oddelkih.

Tudi pri prodaji se marsikaj spremeni. Stare odjemalce je treba ohraniti, vendar pa ne preveč blaga prodajati naenkrat.

Mnoge težave pa bodo nastale tudi zato, ker v vojnih časih država vedno bolj posega v gospodarstvo in ga vedno bolj vodi. Velike težave nastajajo, če niso pri tem oblasti dovolj uvidne in obzirne.

Znova je treba opozoriti, da je v vojnih časih nakup blaga težji, prodaja pa navadno lažja. Računati je treba tudi s tem, da bodo cene rastle, ker se podraže stroški prevoza, ker izgublja denar na vrednosti in ker rastejo tudi drugi stroški, zlasti pa se zvišujejo davki. Zato mora trgovec gledati na to, da ohrani substanco in da vedno ve, kako pride do novega blaga.

Z vojno bo nastala tudi valutna nestalnost. Nujno potrebno je zato, da trgovec pazno zasleduje razvoj na tujih blagovnih in denarnih trgih.

Končno je treba misliti tudi na to, kako bo takrat, ko se bo vojna nehala. Ni si treba delati nepotrebnih skrbi o bodočem razvoju dogodkov, toda misliti je treba na vse.

Dobave - licitacije

Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje dobavo ploščatega in okroglega železa ter plinskih in parnih cevi z direktne pogodbo na dan 4. oktobra t. l. Pogoj po din 10'— v pisarni direkcije, Sv. Jakoba trg št. 2/I. nadstropje, soba št. 41.

Postna hranilnica, podružnica v Ljubljani bo nabavila s neposredno pogodbo večjo količino raznega papirja. Ponudbe kolkovane z din 10'— je vložiti najkasneje do dne 4. oktobra 1939 v tajništvo zavoda, kjer so tudi na razpolago dobavni pogoji.

LICITACIJA

Dne 16. oktobra bo pri štabu zrakoplovstva v Zemunu licitacija za dobavo raznih glodal; 20. oktobra gum za avtomobile in motocikle ter jeklenih akumulatorjev. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Tako dober tek vzbuja

naravna Rogaška slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30letni vo ni izogibali, piti to vodo, ker jim je povzročila prevelik tek.

Davčni svetovalec

Družba z omejeno zavezo. — Za ustanovitev potrebna glavnica

G. M. F. v Lj. — Vprašanje: Za vršitev svoje kupčije nameravam ustanoviti družbo z omejeno zavezo in prosim za pojasnilo, kako bi mogel to najenostavneje narediti. Prosim tudi, kak kapital moram za tako družbo določiti.

Odgovor: Za ustanovitev družbe z omejeno zavezo morate predvsem napraviti družabno pogodbo, katero mora sestaviti notar. Rad tega Vam bo notar izvršil tudi druga opravila, ki so predpisana za take družbe. Družba se šele ustanovi, ko se vpiše v trgovski register. Kot osnovno glavnico za družbo predvideva § 6. zakona o družbah z omejeno zavezo iz leta 1906. znesek po 20.000 (predvojni) kron v vojni in povojni dobi se ni zakon nič izpremenil ali dopolnil. Jasno pa je, da mora znesek sedanje glavnice ustrezati vrednosti ki jo je imela glavnica v letu 1906. Sodišča smatrajo, da ustreza približno sedanji dinarski znesek po din 200.000 — ekonomski vrednosti zneska po 20.000 K iz leta 1906.

Taksna dolžnost saldiranih računov

G. S. T. v L. — Vprašanje: Informiran sem, da je saldiranje računa samo v tem primeru kolka prosto, če je iz računa razvidno, da je bil prejet znesek isti dan, kakor je bil račun izdan. Če se pa račun ne saldira istega dne, je saldiranje zavezano kolku 1/4 % po tar. post. 33. zakona o taksah. Ker si nisem na jasnem, ali je informacija, katero sem dobil, pravilna, prosim za pojasnilo.

Odgovor: V zadevi se ravnajte po razpisu ministrstva za finance z dne 30. januarja 1935., br. 1516/III. V točki 6. razpisa izrečno navaja, da plačila na račune, ako se ne plačajo ob izstavitvi v celoti ali deloma, niso zavezana nobeni taksi. Nadaljnja točka 7. tega razpisa pravi, da ne podlegajo nikaki taksi trgovska pisma, s katerimi se potrjuje knjiženje posameznih vsot dolžnika za plačilo neizplačanih, a izstavljenih in torej taksiranih računov, ki izvirajo iz medsebojnega poslovanja upnika in dolžnika. Potrdilo o takem izplačilu mora vsekakor točno navajati račun, katerega zadeva. Le ako upnik terja dolžnika ali mu potrjuje prejem po izvlečku računov, mora plačati za tak izvleček takso, kakor za račun.

Le ako se z odjemalcem vnaprej pismeno pogodite, da bo plačal dobavljeno blago na obroke, mesečno ali kako drugače, se mora za potrdilo o prejetih obrokah plačati 1/4 % takse, ako o takih plačilih izdajate potrdila. To pravilo pa ne velja za račune, ki se predlagajo javnim blagajnam, v kolikor se v njih potrjuje prejem računskih vsot, ker se morajo taki računi kolkovati s 1/2 % takso že po pripombi 1. k tar. post. 34. zakona o taksah.

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

Naša zunanja trgovina v avgustu

aktivna za 178,8 milijona din

V avgustu smo izvozili blaga za 594,7, lani pa le za 461,8 milijona dinarjev, da se je naš izvoz po vrednosti povečal za 132,8 milijona din ali za 28,70%.

Uvozili pa smo v avgustu blaga za 415,9, lani za 407,1 milijona din, torej le za 8,8 milijona din več.

Naša trgovinska bilanca je torej bila v avgustu aktivna za 178,8, lani pa le za 54,7 milijona din.

V vseh 8 mesecih smo izvozili blaga za 3.416,5, lani za 3.132,2 milijona din, kar pomeni zvišanje izvoza za 284,3 milijona din ali za 9,08%.

Uvozili pa smo v prvih osmih mesecih letos blaga za 3.377,6, lani za 3.455,9 milijona din, da se je torej naš uvoz zmanjšal za 78,3 milijona din ali za 2,27%.

Naša trgovinska bilanca je bila v prvih 8 mesecih letos aktivna za 38,9 milijona din, lani pa je bila pasivna za 323,7 milijona din.

Kako se je dvignil izvoz nekaterih predmetov, kažejo naslednje številke:

Izvozili smo po vrednosti v milijonih din:

	1939	1938
pšenice	110,3	80,9
svežega sadja	27,8	16,8
zdravilnih rastlin	6,3	3,8
tobaka	36,9	0,1
konoplje	16,9	11,4
lesa	107,1	90,8
bakra	63,7	18,8
rud in izkopenin	38,2	30,5
koruze	4,6	10,6
živine in živalskih proizvodov	119,3	142,4

Ze v 24 urah
barva, plošča in kemično snati obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Naša zunanja trgovina z Nemčijo

V primeri z lani je letos naš izvoz v Nemčijo v prvih 8 letošnjih mesecih nazadoval. To pa zato, ker smo manj izvozili predmetov, ki jih je preje kupovala Avstrija. Sicer pa je Jugoslavija izvažala v Nemčijo vse predmete, ki so bili po trgovinski pogodbi kontingentirani. Predvsem so bili to rastlinski, živinorejski in industrijski proizvodi. Nekatere teh predmetov je izvozila Jugoslavija celo v večji meri, da so padli že na breme kontingenta za IV. četrtletje.

Skupno smo izvozili v prvih osmih mesecih 1939. 584.854 ton blaga, leta 1938. pa 697.180 ton, t. j. za 110.326 ton manj ali za 15,83%. Po vrednosti pa je nazadoval naš izvoz od 1.242,2 na 1008,8 milijona din ali za 233,4 milijona din ali 18,79%.

Izvoz pa je padel tudi zato, ker Nemčija sama ni izkoristila vseh kontingentov, zlasti za les. Naš les je namreč nadomestil avstrijski les.

Nasprotno pa se je naš uvoz iz Nemčije po vrednosti dvignil od 1374,2 na 1521,2 milijona din ali za 10,68%, dočim je po količini nazadoval od 314.545 na 254.042 ton ali za 60.503 ton.

Doma in po svetu

Z ukazom kr. namestnikov so razpisane senatne volitve na dan 12. nov. Volitve se izvrše po sedanjem zakonu o volitvah senatorjev. Ministrski svet je na svoji seji dne 27. septembra sklenil, da se takoj začne izdelovati volilni zakon za narodno skupščino. Pravosodni minister dr. Lazar Marković je dobil nalog, da izdela volilni zakon na podlagi splošne, neposredne, tajne in proporcionalne pravice. Voliti se mora dalje po listah. Nadalje je sklenil ministrski svet, da se izdelajo tudi drugi politični zakoni.

Na podlagi sporazuma med ministrskim predsednikom Cvetkovićem

in podpredsednikom dr. Mačkom se je ustanovila posebna orožniška brigada za Hrvatsko. Za poveljnika brigade je imenovan orožniški brigadni general, Tartaglia, ki je že prišel v Zagreb, da prevzame novo mesto.

Sedež stola sedmorice, oddelek B se preseli s 1. novembrom v Ljubljano ter spremeni svoj naziv v Vrhovno sodišče v Ljubljani.

Za našega poslanika v Madridu je bil imenovan dr. Aleksander Avakumović.

Izvršilni odbor Jugoslovanske radikalne zajednice je v torek končal svoje zasedanje. Na seji je bila soglasno sprejeta resolucija, ki se izreka med drugim za ohranitev nevtralnosti ter za sporazum.

V našem nogometu je bil končno vendar dosežen sporazum. Sola za telesno vzgojo bo 9. oktobra slovesno otvorjena v Beogradu.

V Splitu je prišel jugoslovanski parnik »Vidovdan«, last Jugoslov. Lloydja. Prišel je prazen iz Benetk. Tudi parnik »Lovčena«, ki vzdržuje potniški promet med balkanskimi državami, je prišel prazen v Split.

Zveza mlinarjev je poslala pristojnemu ministrstvu predlog, da se izvoz žita prepove, pač pa naj se dovoli izvoz moke.

Za dalmatinski bolhač se živo zanimajo Angleži, ker ga več ne uvažajo iz Japonske in Kitajske. Bolhač plačujejo po 17 din kg. V severni Dalmaciji so letos prodali 2 vagona bolhača.

Cena mošta je bila določena v Splitu sporazumno z Gospodarsko slogo za Split in okolico na 250 din, za druge kraje splitskega sreza pa na 180 do 200 din za hl.

Mestni svet v Novem Sadu je dovolil kredit 2 milijona din za zgradbo zaklonišča.

V Novem Sadu je bila te dni blagoslovljena nova banska palača, ki je veljala 58 milijonov din. Bogata Vojvodina si takšno palačo lahko privoščiti.

Slovaški poslanik v Londonu Milan Harmine je poslal angleški vladi pismo, v katerem protestira proti politiki slovaške vlade ter pravi, da so simpatije vseh Slovkov na strani Anglije in Francije.

Slovaška vlada je zato poslanika odstavila in uvedla proti njemu kazensko postopanje.

Poljski general Żeligowski, ki je l. 1920. na svojo roko osvojil Vilno za Poljsko, je v bojih na poljsko-litovski meji padel.

Romunska vlada je odbila prošnjo poljskega zunanjega ministra Becka, da bi smel odpotovati v Francijo.

Sovjetski polki, ki so se sestali z nemškimi polki v Brest-Litovskem, so se večinoma imenovali po nemških komunistih, kakor polk »Ernest Thälmann«, »Karla Liebknechta« itd.

Slovaška vojska se je začela demobilizirati. Predsednik slovaške vlade dr. Tiso je izjavil, da ni nastopila Slovaška proti Poljski na kakšno tuje povelje, temveč iz lastnega nagiba, ker so zbirali Poljaki na severni meji Slovaške čete, kar da je dokaz, da so hoteli nastopiti Slovaško(!)

Francozi demantirajo vest, da bi francoska letala bombardirala Friedrichshafen ob Bodenskem jezeru. Ker so švicarska poročila o velikih eksplozijah v Friedrichshafnu najbrže točna, trde nekateri, da so bile eksplozije posledica sabotaže.

Trgovinska plovba je sedaj po francoskih vesteh že popolnoma zagotovljena.

Francoska vlada je razpustila komunistično stranko v Franciji. Angleška vlada je zaplenila 2000 funtov, kot čisti dobiček od angleške izdaje Hitlerjeve knjige »Mein Kampf«. Denar se je zaplenil po zakonu o sekvstru, pod katerega spadajo premoženja državljanov sovražnih držav.

Sovjetski parnik »Metalisk«, ki ima 4000 ton nosnosti, je bil v Finskem zalivu potopljen od nezname podmornice. Od 24 mož posadke se jih je rešilo 19, 5 pa jih še pogrešajo.

Se druga sovjetska ladja je bila napadena od neke podmornice. Kakor poroča kapitan ladje »Pionir«, je napadla njegovo ladjo neka podmornica in prisilila, da se je umaknil s svojo ladjo na obalo, kjer je ladja nasedla.

Zunanja trgovina

Dosežen je bil nov sporazum s češkoslovaškim protektoratom o izvozu 120 vagonov masti, mesa in mesnih izdelkov. Sporazum so dosigli naši izvozniki sami in si s njim zagotovili pogoje, s katerim bo izvoz rentabilen.

Grška narodna banka je pozvala izvoznike, da v bodoče ne fakturirajo več v funtih, temveč v valuti države v katero izvažajo. Nadalje opozarja banka izvoznike, da zahtevajo plačilo za že dobavljeno blago, ne v funtih, temveč v valuti dotične države. Blago, ki ga pošiljajo v Ameriko naj frankirajo v dolarjih.

Sejmi

1. oktobra: v Podčetrtku, Trbovljah.
2. oktobra: v Slivnici pri Celju, Kostanjevici, Litiji, Gor. Logatcu, Dolenj. Hrastniku, Ormožu, Blanci, Kranju, Novem mestu.
3. oktobra: v Metliki, Zagorju ob Savi, Ormožu, Ptuj, Dol. Lenjavi.
4. oktobra: v Motniku, Zdenški vasi, Ljubljani, Zaleu, Celju, Ptuj, Trbovljah, Sv. Lenartu v Slov. gor., Turnišču, Jurkloštru.
5. oktobra: v Toplicah, Mokronogu, Turnišču.
6. oktobra: v Mariboru, Pišecah.
7. oktobra: v Poljčanah, Brežicah, Celju, Križevcih, Trbovljah.

Radio Ljubljana

Sobota 30. sept. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Zabavni spored v prihodnjem letu (prof. Niko Kuret) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Kako odpraviti slabe navade pri mladini — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: 5. Večer slovenskih humoristov: Z Damirjem Feiglom. Besedilo pripravil Niko Kuret, izvajajo člani rad. igr. družine — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, 1. oktobra. 8.00: Duet: klavir in harmonij (gđc. Herta Seifert in Dimitrij Kaškarov) — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe — 9.45: Verski govor — 10.00: Plošče — 10.30: Koncert Radijskega orkestra — 12.00: Koncert pevskega zbora »Tabor« — 13.00: Napovedi — 13.20: Kmečki trio, vmes plošče — 17.00: Obrestna mera in kmetstvo gospodarstvo (dr. Jože Basaj) — 17.30: Godba 40. pp. Triglavskega — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Nac. ura — 20.00: Samospevi gđc. Ksenije Kušejeve, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 20.45: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče

Ponedeljek, 2. oktobra. 12.00: Uvertura (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Mladinsko zdravstvo in higiena (dr. Anton Breclj) — 18.20: Stenka Razin, sinf. pesnitev (plošče) — 18.40: Matija Majar Žiljski (dr. Ivan Grafenauer) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Zanimivosti — 19.40: Nacionalna ura — 20.00: Veseli godci, vmes poje g. Mirko Premelč — 21.15: Komorna glasba (plošče) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Šivalni stroji
s tovarniško garancijo
VERITAS
Trgovci popust!
SPLOŠNA TRGOVSKA
d. z o. z.
LJUBLJANA
Tyrseva cesta 33

KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE
TISKARNE
reg. zadr. z o. zav.
LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6
*
Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrake, journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Dolenc Jasip
Kanadske srebrne, plave in kamčatka lisice v veliki izbiri
Sv. Petra c. 19
Telefon štev. 22-62

LEPO **HITRO**
VAM IZGOTOVIMO KAKRŠNO KOLI TISKOVINO V VAŠE NAJVEČJE ZADOVOLJSTVO, KER RAZPOLAGAMO Z NAJMODERNEJŠIMI PRIPOMOČKI IN STROJI
OKUSNO
TELEFON 25-52
TISKARNA MERKUR D. D.
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA UL. 23

Ustanovljeno 1850
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA
Wolfova ulica štev. 4
Telefon 33-80

NAZNANILO!
Preselitev trgovine!
Sporočam cenjenemu občinstvu, da sem preselil svojo delikatesno trgovino iz Prešernove ulice na Tyrševo cesto v novi lokal palače banke »Slavije«
Na zalogi imam vedno sveže blago, izbrane vrste vin in likerjev — Moja specialiteta: vsak dan sveže pečena šunka — Jamčim za solidno postrežbo in nizke cene — Na željo dostavim blago na dom.
(Začasna telefonska številka 32-92).
Priporočam se
S. Jurčič

Manufakturna veletrgovina na debelo in na drobno
F. Hrehorič
LJUBLJANA
Tyrseva cesta 28